

העותרים:

1. י' ס', קטיין/ה
באמצעות ההורה, ר' ס', מס. אשרה : -----
[.... עוד 241 ילדות/ים]
243. א.ס.ף - ארגון סיוע לפליטים ולמבקשי מקלט בישראל (ע"ר 580474955)
244. האגודה לזכויות האזרח בישראל (ע"ר 580011567)

כולם ע"י עו"ד הרן רייכמן, מהקליניקה למשפט ומדיניות חינוך של הפקולטה
למשפטים באוניברסיטת חיפה
הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה, הר הכרמל
טל' 050-5657157; פקס 04-8141101 מייל law.harar@gmail.com
ועו"ד טל חסין, מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
רח' נחלת בנימין 75, תל-אביב-יפו 6515417
טל': 052-8595351; פקס: 03-5608165; דוא"ל: talh@acri.org.il

-נגד-

המשיבים:

1. רמי גרינברג, ראש עיריית פתח תקוה
2. עיריית פתח תקוה

באמצעות הייעוץ המשפטי
רחוב ההסתדרות 26, פתח תקוה
טל' 03-9053454, פקס: 03-7746848

3. שר החינוך, מר יואב גלנט
4. מנהלת מחוז תל אביב במשרד החינוך, חיה שיטאי
5. משרד החינוך

באמצעות ב"כ מפרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)
בית קרדן, דרך מנחם בגין 154, תל אביב-יפו
טל': 073-3924888; פקס': 02-6468005
דוא"ל: ez_tel-aviv@justice.gov.il

עתירה מנהלית ובקשה לקיום דיון דחוף

"שנאת זרים היא יחס של עוינות כלפי האחר או השונה ממני, יחס הנובע מרגש של פחד ושנאה. גילויי אלימות, שנאה ואפליה כלפי הזר והאחר (גזענות) היא תופעה רחבה החוצה תרבויות ותקופות ויש לה ביטויים רבים ומגוונים – מאפליה, תפיסה סטריאוטיפית ועד אלימות על רקע גזעני המופנית כלפי קבוצות מגוונות ובהן מיעוטים אתניים ולאומיים. שונות בין בני אדם מתבקשת ואף הכרחית לקיומה של חברה מתוקנת אך מרגע ששונות זו לובשת השוואה ערכית

היא הופכת לגזענות ואפליה. התנהגויות שאסור לנו כחברה לקבל" (מתוך אתר משרד החינוך תחת הערך "יום המאבק הבינלאומי בגזענות").

בית המשפט הנכבד מתבקש כדלקמן:

א. להורות למשיבים 1 ו-2 לרשום לאלתר את כל העותרים ואת כלל ילדי הזרים בגילאי חינוך חובה המתגוררים בפתח תקוה למערכת הגנים ולכיתה א' במוסדות החינוך בעיר לקראת שנת הלימודים הקרבה, תשפ"א.

ב. להורות למשיבים 1 ו-2 לשבץ את העותרים ואת ילדי הזרים במסגרות חינוך אינטגרטיביות, משולבות, ולאסור על המשיבים לקיים גני ילדים נפרדים או מסגרות חינוך נפרדות אחרות לילדי מבקשי מקלט וזרים.

ג. להורות למשיבים לשבץ מחדש במסגרות אינטגרטיביות את העותרים וילדים אחרים אשר בימים האחרונים שובצו בגני ילדים נפרדים, המיועדים לאוכלוסיית ילדי מבקשי המקלט בעיר ולהם בלבד.

ד. להורות למשיבים 3-5 לפקח על הרישום, השיבוץ והשיבוץ מחדש, וככל שאלה לא יתבצעו להיכנס בנעלי המשיבים 1 ו-2 ולבצע את הרישום בעצמם, בהתאם להוראות הדין והסמכות החוקית שניתנה להם לעשות כן.

יחד עם עתירה זו מוגשת לבית המשפט הנכבד בקשה לצו ביניים, שיאסור על המשיבים להמשיך ולשבץ בגני הילדים בעיר פתח תקוה ילדים אזרחי ישראל, ולהקפיא את רישומם למוסדות חינוך ואת העברתם בין מסגרות חינוך שונות עד למתן פסק הדין בעתירה זו.

מבוא

1. עניינה של עתירה זו בסירובה החוזר של עיריית פתח תקוה לרשום ילדים שאינם אזרחים ישראלים, ובפרט ילדי מבקשי מקלט יוצאי אריתריאה, למוסדות החינוך בעיר ובקיומם של גני ילדים נפרדים המיועדים אך ורק לילדים ממשפחות מבקשי מקלט.

2. אין זו הפעם הראשונה שבה שוקלת עיריית פתח תקוה שיקולים זרים, גזענים ופסולים, בהתנהלותה כלפי אוכלוסיית מבקשי המקלט המתגוררת בעיר. ניסיונות קודמים שלה למנוע רישום ילדי מבקשי מקלט למערכת החינוך בעיר בשנים 2016 ו-2019 בתואנות שווא, ממש כמו במקרה זה, נבלמו בעקבות פניות דחופות לבית המשפט (עת"מ 16912-09-16 **המוקד לפליטים ומהגרים נ' עיריית פתח תקוה**; עת"מ 19757-07-19 **פלוגי (קטיין) נ' עיריית פתח תקוה**). בעקבות העתירות, ואשתקד אף לאחר בקשת ביזיון בית משפט שנאלצו העותרים שם להגיש, ואשר התקבלה, נקלטו הילדים במסגרות החינוך. אלא שבמקום לשבצם בגני ילדים משולבים מצאו עצמם ילדי מבקשי המקלט לומדים בגנים נפרדים לילדים כהי עור, יוצאי אפריקה. לכך יש השלכות קריטיות על התפתחותם, על מוכנותם לבית הספר ועל השתלבותם בחברה, כפי שיפורט בהמשך.

3. כמו בשנים קודמות, גם הפעם נרשמו העותרים לבתי הספר ולגני ילדים במועד הרישום. אך גם הפעם, על אף הוראות הדין ופסיקות מפורשות של בית המשפט, הם לא קיבלו כל מענה, זאת בשעה שילדים אזרחי ישראל קיבלו אישור על שיבוצם למסגרות החינוך השונות. אי החוקיות בהתנהלות זו ברורה. למרות זאת ממשיכים העירייה והעומד בראשה בשלהם, ובתירוצים שונים ומשונים משהים עד אין קץ את רישום הילדים, אשר הסתיים כבר בחודש פברואר 2020, ואת שיבוצם במוסדות החינוך. התנהלות שיטתית זו מובילה למסקנה הבלתי נמנעת כי מטרת ההשהיה, אשר ברי כי בית המשפט ישים לה קץ, היא לשמר מסגרות חינוך סגרגטיביות לילדי מבקשי המקלט, משל מדובר היה בדרום אפריקה של ימי האפרטהייד או במדינות הדרום של ארצות הברית בשנות ה-50.

4. מדיניות זו, המונעת מגזענות גרידא, מבזה את ילדי מבקשי המקלט ואת בני משפחותיהם, פוגעת אנושות בזכותם לשוויון, לחינוך ולכבוד, חותרת תחת עקרון העל בדבר טובת הילד, ומבזה אף את בית המשפט הנכבד, אשר רק לפני 10 חודשים הביע דעתו מפורשות על התנהלות העירייה בהחלטתו לפי פקודת ביזיון בית משפט (עת"מ 19757-07-19 פלוני (קטין) נ' עיריית פתח תקוה (פסק דין מיום 2.10.19)).

5. מתמיהה ומקוממת אף התנהלותם של שר החינוך ומשרד החינוך, אשר נמנעים מלהפעיל את סמכויותיהם ולאכוף על העירייה את הוראות הדין, ולחילופין להיכנס בנעליה ולבצע את הרישום בעצמם, מכוח הוראת סעיף 3א לחוק לימוד חובה, התש"ט-1949 (להלן: "חוק לימוד חובה"). קיקרו כתב, כי מי שאינו מונע את הרוע מעודד אותו. אדישות זו כלפי מופע גזענות קשה ושיטתי מכתימה את תחילת כהונתו של שר החינוך החדש ואת משרד החינוך כולו. לו היו פועלים כנדרש, ייתכן כי עתירה זו הייתה מתייתרת.

הצדדים לעתירה

6. העותרים 1-242 הם ילדים בגילאי חינוך חובה, בעיקר בכנות גן וכתה א', המתגוררים בפתח תקוה. העותרים זכאים לחינוך חובה מכוח חוק לימוד חובה.

מסמכים המעידים על זכאותם של כלל העותרים לרישום ולשיבוץ במערכת החינוך בפתח תקוה, ואשר סומנו כנספח 1/ע, יוגשו לבית המשפט הנכבד באמצעות נט המשפט לאחר פתיחת התיק, בשל כך שהם נפרשים על פני 1,150 עמודים. ככל שביהמ"ש הנכבד יבקש לקבלם בתדפיס נייר הם יוגשו שוב.

7. העותר 243, א.ס.ף – ארגון סיוע לפליטים ולמבקשי מקלט בישראל, מעניק תמיכה וסיוע לפליטים ולמבקשי מקלט בישראל ופועל להעלאת המודעות הציבורית למצוקותיהם ולקידום זכויותיהם בפני רשויות המדינה.

8. העותרת 244, האגודה לזכויות האזרח בישראל, היא עמותה הפועלת להגנה על זכויות האדם ולקידומן, ובכלל זה הזכות לחינוך, לשוויון ולכבוד.

9. המשיבה 2, עיריית פתח תקוה, היא הרשות האחראית לאספקת חינוך חובה חנם לילדים המתגוררים בשטח שיפוטה ומופקדת על רישומם למוסדות החינוך בה, וזאת בין היתר בהתאם

להוראות סעיף 3 לחוק לימוד חובה, וסעיפים 2 ו-7 לתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), התשי"ט-1959 (להלן: "תקנות הרישום"). המשיב 1, רמי גרינברג, ראש העירייה, מוביל את מדיניותה הגזענית והבלתי חוקית של העירייה.

10. המשיב 3, שר החינוך, עומד בראש הרשות השלטונית האחראית על מתן חינוך לכלל ילדי ישראל – המשיב 5. בידי שר החינוך, בין היתר, סמכות מפורשת להתערב בנושא רישום למוסדות חינוך כאשר הרישום אינו מבוצע בהתאם להוראות הדין, וזאת מכוח סעיף 3א לחוק לימוד חובה.
11. המשיבה 4, מנהלת מחוז תל אביב במשרד החינוך, היא האחראית על ביצוע סמכויות משרד החינוך בעיר פתח תקוה ופיקוח עליהן.

העובדות הצריכות לעניין

א. הליכים קודמים שהתנהלו בגין גזענות העירייה

12. התנהלותה של העירייה, וסירובה לרשום את התלמידים במועד למוסדות החינוך בעיר ולשבצם במסגרות חינוך מעורבות, כמו גם סירובו של משרד החינוך לאכוף עליה את הוראות הדין, פוגעים בזכותם של העותרים לחינוך, לשוויון בחינוך ולכבוד, ולא בפעם הראשונה. במהלך השנים הקשתה עיריית פתח תקוה בדרכים שונות על מבקשי המקלט המתגוררים בעיר, בעיקר באמצעות סירוב לרשום את ילדי מבקשי המקלט למערכת החינוך אך לא רק.

13. כבר בספטמבר 2016 עתרה קבוצת ילדי מבקשי מקלט, יחד עם המוקד לפליטים ומהגרים, באמצעות הקליניקה למשפט ומדיניות החינוך, בדרישה לרשום אותם למערכת החינוך בעיר (עת"מ 16912-09-16 המוקד לפליטים ומהגרים נ' עיריית פתח תקוה). גם שם, ממש כמו במקרה זה, נחשפה התנהלות מכוונת של העירייה למניעת רישום ילדי מבקשי מקלט בתואנות שווא, לרבות הדרישה כי הוריהם יגישו תצהיר על כך שאינם גרים בדירה מפוצלת. גם שם, כמו כאן, המשיב 3, האמון על חינוכם של כלל הילדים בישראל, לא הפעיל את סמכותו ולא אכף עליה את הרישום. בעקבות הגשת העתירה, התחייבה העירייה לרשום את כלל ילדי מבקשי המקלט המתגוררים בתחומה למערכות החינוך בעיר.

14. אלא שבכך לא תמה מסכת הגזענות וההתעמרות במשפחות מבקשי המקלט. מרבית הילדים שובצו בארבעה גני ילדים נפרדים, שנועדו לילדים ממוצא אפריקאי, ואשר למרבית האירוניה נקראים בשמות ישראלים למהדרין (נענע, לואיזה, נחשול ואגם). גנים אלה קטנים יותר ממרבית גני הילדים בעיר, מצוידים פחות וסובלים מתחזוקה לקויה.

15. עתירה נוספת נגד העירייה והתנהלותה הגזענית הוגשה בשנת 2017, בעקבות ניתוקן מתשתיות מים וחשמל של דירות בעיר שבהן התגוררו מבקשי מקלט בעיצומו של החורף (עת"מ 62635-02-17 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' עיריית פתח תקוה, הוועדה המקומית לתכנון ובניה; עע"מ 8379/17 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' עיריית פתח תקוה, הוועדה המקומית לתכנון ובניה); בדיון אשר התקיים יום למחרת הגשת העתירה, טענו ב"כ העירייה שהמהלך נועד להתמודד עם סכנות בטיחות שנגרמות מדירות מפוצלות. אלא שבית המשפט התרשם כי "בבסיס המדיניות של

העירייה עומדים לכאורה שיקולים שאינם רק שיקולי מסוכנות", והורה להימנע מניתוקים נוספים עד להכרעה בעתירה ולחבר לתשתיות את הדירות שנותקו בכפוף לבדיקה של חברת החשמל, שתעיד כי אין בהן סכנה. יום למחרת חוברו כל הדירות (החלטה מיום 1.3.2017).

16. עתירה זו ידעה גלגולים נוספים שתקצר היריעה מלפרטם עד שעתירת המשך שהוגשה לאחריה נדחתה לבסוף (עת"מ 3015-04-17 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' עיריית פתח תקוה**) (פורסם בנבו, החלטה מיום 7.8.2017), בין היתר בשל קיומם של מנגנונים פרטניים באמצעותם ניתן לערער על ניתוק מתשתיות. בערעור שהוגש לבית המשפט העליון נדרשה העירייה להציג מנגנוני אכיפה חלופיים לטיפול בפיצולי דירות, שלא יפגעו בראש ובראשונה בדיירים. בסופו של ההליך עיגנו השופטים את הסכמות הצדדים לפיהן העירייה תנתק דירות מתשתיות רק במקרים של סכנת חיים, ותרענן את מדיניות האכיפה שלה (עע"מ 8379/17 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' עיריית פתח תקוה**) (פורסם בנבו, החלטה מיום 21.1.2019).

17. ראש העיר התחלף אך מדיניותה הפסולה והגזענית של העירייה נותרה בעינה. ראש העירייה הנוכחי קידש את המלחמה במבקשי המקלט החיים בעיר, במסגרתה אף קרא לתושבים לדווח למוקד העירוני על "מסתננים" שמתגוררים סמוך אליהם, וזים מבצע לגירושם מהעיר. בפגישה שקיים עם ראש מנהל אכיפה זרים ברשות אוכלוסין וההגירה, טען ראש העירייה כי "אנשים ממש מפחדים להסתובב במרכז העיר, ליבה של העיר הופך בשעות הערב והלילה לשומם בגלל הפחד מפני זרים שיכורים, שחלקם הופכים לאלימים. נוצרה כאן אוכלוסיית זרים שעורכת במתחמים שלהם אירועים המוניים, כמו חתונות, גם בשבתות ובאין מפריע... המצב הזה לא יכול להימשך... אני צריך את מעורבותכם בהוצאת זרים שממשיכים להיכנס לעיר למרות ההגבלה שהוציא משרד הפנים" (טל סרוסי, **העירייה מבקשת מהתושבים לדווח על מסתננים**, מלאבס, 27.1.2019; **מבצע לגירוש שוהים זרים מפתח תקוה**, מיינט פתח תקוה, 3.2.2019).

18. בחודש יולי אשתקד הוגשה עתירה נוספת כנגד המשיבים, לאחר שהעירייה שוב סירבה לאפשר לעשרות רבות של מבקשי מקלט לרשום את ילדיהם למוסדות החינוך בתואנות שונות ומשונות, ובהן העדר רישיון ישיבה, רישיון ישיבה שתוקפו קצר, חובות, ומועד סיום חוזי השכירות בדירות שבהן הם מתגוררים (עת"מ 19757-07-19 **פלוגי (קטיין) נ' עיריית פתח תקוה**). העירייה אף סירבה לאפשר להורי התלמידים המיועדים להגיש מסמכים שונים המעידים על מגוריהם בעיר.

19. פסק הדין שניתן ביום 17.7.2019 עיגן את התחייבות העירייה לרשום את כל העותרים וכל מי שנמנה על אוכלוסיית הזרים בעיר בטווח של שבועיים מיום מתן פסק הדין.

פסק הדין מצורף ומסומן נספח ע/2.

20. אלא שהעירייה עמדה בסרבנותה, ועל אף הפסיקה המפורשת סירבה לרשום למוסדות החינוך כ-60 ילדי מבקשי מקלט. על כן נאלצו העותרים לפנות לבית המשפט שוב, בבקשה לפי סעיף 6 לפקודת ביזיון בית משפט. הבקשה התקבלה, וביום 2.10.2019 קבעה כב' השופטת ורדה מרוז כי –

"נכונותה המוצהרת של העירייה לרשום את הילדים למוסדות החינוך תחת חסותה בנפש חפצה, אינה מתיישבת עם התנהלותה, אף לא מקיימת את התחייבותה על פי פסק הדין", וכי "משרד החינוך אף הוא לא הפעיל את סמכויותיו כמצופה ממנו".

21. פסק הדין חייב את העירייה לרשום למסגרות החינוך בעיר את כלל הילדים, קבע כי עבור כל יום איחור ברישום תשלם העירייה 40,000 ש"ח וחייב אותה בהוצאות משפט.

הבקשה ופסק הדין בה מצורפים ומסומנים נספח ע/3.

22. בעקבות הפסיקה הילדים אכן שובצו בגנים, אולם במקום לשלבם בגני ילדים מעורבים, הסמוכים לביתם, הופנו מרביתם לאותם גני ילדים שנועדו אך ורק לילדים ממוצא אפריקאי (מאתר משרד החינוך עולה כי כ-120 ילדים שובצו בגנים נענע, נחשול, לואיזה ואגם). רק כ-30 ילדים שובצו בכשבעה גנים מעורבים באזור מרכז העיר.

מפה המציגה תמונה רחבה של אופן השיבוץ לגני הילדים מצורפת ומסומנת נספח ע/4.

23. השיבוץ הסגרגטיבי של ילדי מבקשי המקלט אף מנע לאורך השנים מילדי מבקשי המקלט להשתתף בצהרונים, אשר כלל לא פעלו בגני הילדים שבהם שובצו, לכאורה בשל ריבוי ילדים להורים שאינם יכולים לשאת בנטל הכלכלי הכרוך בהפעלת צהרונים.

24. שיבוצם של ילדים בגנים סגרגטיביים משליך על התפתחותם ועל כישורי הלמידה שלהם. הרישום לגני ילדים נפרדים בשנת הלימודים תש"ף ועוד קודם לכן, הוביל לכך שרמת מוכנותם של ילדי מבקשי המקלט שאמורים לעלות לכיתה א' נמוכה ביותר ביחס לילדי הזרים הספורים שלמדו בגנים המעורבים, ועל כך נרחיב בהמשך.

25. במהלך חודש מאי 2020 פנו לח"מ עשרות הורים מאוכלוסיית מבקשי המקלט בעיר, והלינו על כך שלמרות שנרשמו במועד לשנת הלימודים תשפ"א, והמציאו את המסמכים הנדרשים לרישום, לא קיבלו הודעות על שיבוץ ילדיהם בעוד שילדי האזרחים הישראליים שובצו לגנים. ההורים הוסיפו כי מאז מועד הרישום, אשר כאמור הסתיים בפברואר 2020, הם לא נדרשו להמציא לעירייה מסמכים נוספים וכי שום גורם בה לא פנה אליהם בענייני הרישום.

26. בשל כך פנו ב"כ העותרים ביום 27.5.2020 לשר החינוך, לראש העירייה ולגורמים הרלוונטיים בעירייה ובמשרד החינוך בדרישה שישבצו לאלתר את כלל ילדי הזרים במוסדות החינוך בעיר, וכי השיבוץ יתבצע בהתאם להוראות הדין - דהיינו שילובם במסגרות חינוך מעורבות, לצד ילדים אזרחי ישראל. למודי ניסיון עבר מר, התריעו הח"מ מפני מדיניותו הגזענית של ראש העירייה אשר כל תכליתה היא דחיית הרישום עד לאחר התמלאות הגנים וניתובם של הילדים לגני ילדים נפרדים, ודרשו כי שר החינוך יפעיל את סמכותו מכוח סעיף 3 לחוק לימוד חובה וייטול לעצמו את סמכויות הרישום. אולם בדומה לשר החינוך הקודם בעתירה הקודמת – גם שר החינוך הנוכחי בחר להתעלם ולשתוק, כאילו שוויון בין תלמידים ואיסור אפלייתם אינם נושאים אשר בליבת תפקידו.

פניית ב"כ העותרים מצורפת ומסומנת נספח ע/5.

27. ביום 27.5.2020, בעקבות פניית ב"כ העותרים, הבהירה המשיבה 4, מנהלת מחוז תל אביב במשרד החינוך, גב' חיה שיטאי, לסמנכ"ל חינוך וקהילה בעיריית פתח תקוה, כי על העירייה "החובה לפעול

בהתאם לכל הוראות הדין בהקשר לכלל התלמידים המתגוררים בתחומה", לרבות חוק לימוד חובה, תקנות לימוד חובה, וחוזרי מנכ"ל שונים המחילים את חוק לימוד חובה גם על ילדי זרים המתגוררים בישראל. מנהלת המחוז דרשה מהעירייה "לפעול לאלתר" לרישום כלל התלמידים המתגוררים בפתח תקוה, "ללא כל אבחנה על רקע המעמד החוקי שלהם בישראל".

העתק מכתבה של מנהלת מחוז תל אביב מיום 27.5.2020 מצורף ומסומן נספח ע/6.

28. מאחר שגם פניה זו לא הועילה, וילדי מבקשי המקלט לא שובצו במוסדות החינוך, פנו הח"מ שוב לנמעני המכתב הקודם ביום 11.6.2020, שלחו תזכורות לפנייתם, ואף העבירו לעירייה ולמשרד החינוך רשימות מסודרות של ילדי העותרים. למעלה מן הצורך, ועל אף שמסמכי הרישום של העותרים מצויים בעירייה מאז מועד הרישום בחודשים ינואר-פברואר 2020, הועברו לעירייה אף מסמכי הרישום המלאים ובהם הודעות הלידה של העותרים, חוזי השכירות, צילומי אשורתם של הוריהם ותצהיר המעיד על מגורים בעיר.

העתק המכתב מיום 11.6.2020 מצורף ומסומן נספח ע/7.

29. מענה מסודר ומפורט לפנייות העותרים לא התקבל עד למועד זה. עם זאת, התכתבויות שניהלו העותרים עם העירייה, וטבלת שיבוץ שהועברה לח"מ (ככל הנראה בטעות), העלו כי אף שטיפין טיפין משובצים חלק מהילדים לגני הילדים, שוב נוקטת העירייה בטקטיקה פסולה, ובתואנות שווא נמנעת מלשבץ את כולם. כך למשל נכתב לגבי חלק מהתלמידים כי חוזה השכירות אינו בתוקף אף שחוזה תקף הועבר לעירייה, כי הילד אינו מוכר למערכת או כי הוא "לא קיים בעיר". הגדילה לעשות המשיבה 2, שעה שציננה מפורשות כי **שיבוצם של חלק מהילדים הועבר לאישורו של המשיב 1, ראש העירייה.**

העתק הטבלה מצורף ומסומן נספח ע/8.

30. במהלך השבוע שעבר קיבלו כמחצית מילדי הגן שיבוץ לגנים בעיר. עשרות מהעותרים, ובהם הילדים העולים לכתה א', לא קיבלו הודעות שיבוץ. השיבוץ נמסר להורים בעל פה במשרדי העירייה, ללא שניתן להם מכתב שיבוץ רשמי, ולכל היותר בליווי פתק עם שם הגן וכתובתו. להורים אשר ילדיהם לא שובצו נמסר כי העירייה מסרבת לרשום למוסדות החינוך ילדים אשר חוזה השכירות של הוריהם מסתיים בשנת 2020.

31. ילדי הגן אותם הואילה העירייה לשבץ, שובצו כולם בארבעה גני ילדים נפרדים המיועדים למבקשי מקלט בלבד, חלקם במרחקים גדולים מאוד מביתם ותוך פגיעה מובנית במימוש הפוטנציאל החינוכי הטמון בהם.

רשימת השיבוץ, כפי שמעודכנת לידיעת העותרים, מצורפת ומסומנת נספח ע/9.

32. ביטוי נוסף לגזענות זו ניכר בקשיים שמערימה העירייה על השתתפותם של ילדי מבקשי המקלט במסגרות החופש הגדול. במהלך חודש יוני 2020 פרסמה עיריית פתח תקוה באתר האינטרנט שלה את האפשרות להירשם ל"בית הספר של החופש הגדול" – תכנית ארצית המסובסדת בחלקה הגדול

על ידי משרד החינוך בהתאם לאשכול הלמ"ס אליו משתייכת הרשות. בפרסום העירייה מיום 9.6.2020 בנושא נכתב כך :

"התכנית תופעל בגני הילדים בכל שכבות הגיל בין התאריכים 1.7.20 - 6.8.20, בימים א'-ה' בין השעות 07:30 – 13:00 (בכפוף להנחיות משרד החינוך). עלות ההשתתפות עבור תלמיד 360 ש"ח (לכל התקופה). באחריות ההורה לדאוג לכריך ובקבוק מים. אופן התשלום : התשלום יתבצע אצל מפעילי הצהרונים בכל העיר בהתאם לשכונות מועד לרישום 17.6.20 - 10.7.20 למידע ופרטים נוספים יש לפנות למפעילים. נציג אגף גני ילדים לנושא זה יקיר סבן טל' : 03-9113657 | שגיא קורן 03-9113657 מייל : yakirs@ptikva.org.il

העתק הפרסום ברשת מצורף ומסומן נספח ע/10.

33. מאז הפרסום, ניסו מספר משפחות מבקשי מקלט לרשום את ילדיהן למסגרות אלה בגנים. הן פנו לגורמים שונים בעיריית פתח תקוה אך הושבו ריקם. באחרונה הן הצליחו ליצור קשר עם מפעילת "בית הספר של החופש הגדול" מטעם עיריית פתח תקוה – חברת מקפ"ת (מרכזים קהילתיים פתח תקווה). במהלך השיחה עם נציגת החברה נמסר להורים כי ביום חמישי 2.7.2020 יוכלו הילדים להתחיל בבית הספר של החופש הגדול במבנה של גן לואיזה/גן נענע, וכי במטרה לסייע להם הרישום אליהם יתבצע במקום.

34. בבוקר יום 2.7.2020 התייצבו בגן לואיזה כ-22 ילדים עם הוריהם, שם המתינו להם גננת ושתי סייעות, לצד נציגת החברה המפעילה. כ-12 ילדים הספיקו למלא את טפסי הרישום ושילמו את התשלום הנדרש (360 ש"ח), כאשר לפתע הונחו על ידי מנהל החינוך בפתח תקווה להתפזר. ההרשמה נפסקה וכספי ההורים הושבו למשפחות.

35. בעקבות כך פנו הח"מ למשיבים בפניה בהולה עוד באותו היום (2.7.2020), בדרישה שיסדירו לאלתר את פעילות "בית הספר לחופש הגדול" לכלל ילדי מבקשי המקלט המעוניינים בכך (משפחות רבות באוכלוסיה זו מתקשות לעמוד בעלויות הכרוכות בכך).

פניית ב"כ העותרים מיום 2.7.20 מצורפת ומסומנת נספח ע/11.

36. בעקבות פניה זו התבצע ביום 6.7.2020 רישום נוסף של ילדי מבקשי מקלט לגנים של החופש הגדול וההורים שילמו את חלקם. למרות זאת, המסגרות טרם החלו לפעול. ככל שאלה לא ייפתחו בימים הקרובים יבקשו העותרים לתקן את עתירתם, ולהוסיף לה סעד הולם.

ב. השפעת מסגרות החינוך על התפתחות ילדים מאוכלוסיות חלשות ועל מוכנותם לכתה א'

37. קו ישיר מחבר בין עוני ומצוקה מבית, ומסגרות החינוך בהן שוהים הילדים, לבין התפתחותם הקוגניטיבית והחברתית ומוכנותם לבית הספר.

38. הכנסה נמוכה, אבטלה, מצוקה כלכלית והעדר השכלה, נחשבים לגורמי סיכון המשליכים על רכישת יכולות למידה בילדות המוקדמת. מחקר שבחן, למשל, כישורי קריאה וחשבון בשנת בית הספר

הראשונה, מצא שונות מובהקת בין הילדים שהולמת את השכלת הוריהם.¹ מחקרים אחרים מצאו כי ילדים שהגיעו מרקע חברתי-כלכלי חזק הפגינו יכולות חברתיות טובות יותר וגישה משוכללת יותר ללמידה מעמיתיהם לגן חובה, שגדלו במשפחות מוחלשות ואשר התאפיינו בגורמי הסיכון המתוארים לעיל.² מחקר אורך שבחן עוללים עד הגיעם לכתה ג', העלה ממצאים דומים על הקשר שבין נחיתות כלכלית לכשרים קוגניטיביים וחברתיים בילדים.³

39. תיאוריות שונות מספקות הסבר למתאם המובהק שבין רקע סוציו-אקונומי להתפתחות הילד. אחת הדומיננטיות שבהן מדברת על הלחץ הנלווה לחיים בעוני ועל ההתמודדות עם מצוקה שאינה מותירה זמן ומשאבים להשקעה בילד, לחשיפתו לספרים ולשיחה עמו – גורמים מתווכים להתפתחות שפה והבנת הנקרא.⁴ התמודדות עם מצוקה כלכלית משמעותה גם משאבים פחותים למשחק עם הילד, לחשיפתו לגירויים שונים, לעידודו לחקור את הסביבה, לשאול עליה שאלות ולקבל עליהן מענה, גורמים המפתחים מנגנונים חיוניים לפוטנציאל הלמידה. גישה אחרת שמה במרכזה תנאי מגורים כאוטים, רעש וחוסר יציבות משפחתית, לרבות דפוסי חינוך לא יציבים, כגורמים האחראים לשונות הניכרת בהישגים לימודיים בין ילדים ממשפחות מבוססות וחלשות. מחקרים רבים עסקו בשפתם של ההורים, ובדפוסי הקשר שלהם עם הילד, כאחראים עיקריים להתפתחות השפה, הבנתה והשימוש שעושים בה ילדים.⁵

40. מצוקה כלכלית, חוסר ודאות ולחץ, הם מאפיינים מובהקים של אוכלוסיות מהגרים בכלל ושל מבקשי המקלט בישראל בפרט. לאלה יש להוסיף את תנאי הגעתם ארצה, הימלטותם מזוועות בארצות המוצא שלהם (בעיקר אריתריאה וסודן) ואת דרך החתחתים שעברו במסעם הממושך ומסכן החיים לישראל – מסע אשר כלל לא פעם חטיפות, כליאה, עינויים ומעשי אונס. בהעדר זכאות לשירותי בריאות ורווחה מטעם המדינה, רבים מהם נותרו מצולקים ונושאי טראומות עד היום.

דו"ח עמותת א.ס.ף וספריית לוינסקי "ילדי מבקשי מקלט בישראל סוגיות מרכזיות ואתגרים בתחום החינוך" 2019 מצורף ומסומן נספח ע/12.

---

¹ West, J., Denton, K., and Reaney, L. M. **The kindergarten year: findings from the early childhood longitudinal study, kindergarten class of 1998-1999** (Rep. No. NCES 2001023). Washington, DC: National center for education statistics (2000).

² Magdalena Janus and Eric Duko, **The school entry gap: socioeconomic, family and health factors associated with children's school readiness to learn**, Early Education and Development, 1(3) 375, 378 (2007).

³ NICHD Early childcare research network (2005). **A day in third grade: A large-scale study of classroom quality and teacher-student behavior**. Elementary school journal 105, 303.

⁴ Helen j. Neville, Courtney Stevens, Eric Pakulak, Theodore A. Bell, Jessica Fanniong, Scott Klein, Elif Isabell, **Family-based training program improves brain function, cognition, and behavior in lower socioeconomic status preschoolers**, Proceedings of the National Academy of Sciences. July 16, 2013 vol. 110 no. 29, 12138.

⁵ Erika Hoff, The specificity of environmental influence: socioeconomic status affects early vocabulary development via maternal speech, Child development, September/October 2003, Vol. 74, number 5, 1368.

41. מאחר והם אינם זכאים לביטוח לאומי ולתמיכה סוציאלית, נאלצים מבקשי המקלט לעבוד שעות רבות ביום על מנת לפרנס את עצמם ואת בני משפחתם. משבר הקורונה החמיר את בעיותיהם הכלכליות של מבקשי המקלט אשר עובדים בעבודות דחק, ורבים מהם רבים פוטר מעבודתם. הם אינם זכאים לדמי אבטלה.

42. הצורך הדחוף להתפרנס ושעות העבודה הארוכות, כמו גם חוסר הגישה למסגרות חינוך יום מוזלות, הביאו להקמתם של ה"בייביסיטרים", המכונים אף "מחסני הילדים". הגנים הפיראטיים מתאפיינים בתנאים פיזיים קשים, במחסור בכוח אדם, בהעדרם של תנאי בטיחות הולמים ובמחסור בידע לניהול מסגרת לטיפול בילדים. תינוקות ופעוטות שוהים בלולים שעות רבות, ללא גרייה והעשרה (ר' ד"ר יעל אמיר, פרופ' מישל סלואן, דו"ח מחקר: מיפוי התנאים ההתפתחותיים ב"מחסני הילדים", הגנים הפיראטיים בהם שוהים ילדי מהגרי העבודה ומבקשי המקלט בישראל, אוניברסיטת תל אביב, 2016).

43. המשמעות של שהייה ממושכת במסגרות המתאפיינות בחסך קשה, הינה פגיעה התפתחותית מתמשכת בשכבה רחבה של ילדים בגיל הרך (שם, בעמ' 15). דו"ח מבקר המדינה משנת 2013 שעסק בין היתר במסגרות אלה מתאר גם הוא "הזנחה מתמשכת ללא פעולות גרייה והעשרה; הטיפול בהם, ההשגחה עליהם וסיפוק הצרכים ההתפתחותיים שלהם לוקים בחסר ומעכבים את ההתפתחות הקוגניטיבית והמוטורית שלהם" (הטיפול בקטינים חסרי מעמד אזרחי בישראל, דו"ח מבקר המדינה, מאי 2013).

44. על רקע זה, שילובם של ילדי מבקשי המקלט במסגרות חינוך מעורבות, לצדם של ילדים אזרחי ישראל, בהגיעם לגיל חינוך חובה, היא קריטית להשלמת הפערים ולהתפתחותם התקינה. ילדי מבקשי המקלט נכנסים לגנים העירוניים עם חסכים שפתיים, התפתחותיים ורגשיים גדולים, ללא ידיעת השפה העברית, ועם פערים גדולים בידע ויכולות למידה יחסית לילדים אזרחי ישראל.

45. מחקרים מצביעים על כך שלהרכב התלמידים במוסד חינוכי יש השפעה עמוקה על איכות החינוך הניתן בו. תופעה זו מכונה "אפקט קבוצת השווים" (peer effect). ההסבר להשפעה של קבוצת השווים על הישגי התלמידים קשור לכך שחינוך נוצר תוך דו-שיח. כאשר כיתת הגן או בית הספר מורכבת מתלמידים חזקים וחלשים, מספקים הראשונים מודל ומקור ידע להעשרת האחרונים. בהתאם, אינטגרציה של תלמידים מרקע חברתי-כלכלי שונה ובעלי יכולות שונות, משפרת את הישגיהם הלימודיים של תלמידים מקבוצות מוחלשות, אשר מסתייעים בכישוריהם של התלמידים הטובים יותר לצורך מימוש הפוטנציאל הגלום בהם.⁶ מקל וחומר כאשר מדובר בילדי מבקשי מקלט, הנמנים על קבוצת האוכלוסיה החלשה ביותר בישראל.

---

⁶ כך, למשל, קובע מחקר שפורסם ב-2005 בארצות הברית: "The famous 1966 federal report on the first large national study of segregated and desegregated education, the Coleman Report, found peer influence to be stronger than any other factor other than family background. Subsequent research has tended to confirm these findings. A 2003 study of the schools of the South reported that a major negative impact on academic achievement, related to attending a high poverty school, was the absence of a strong positive peer influence".

Osamudia R. James, **Business as usual: The Roberts Court's Continued Neglect of Adequacy and Equity Concerns in American Education**, 59 S.C.L.Rev. 793 (2008); Gary

46. מדיניות ההפרדה בחינוך של המשיבים מותירה ילדים אלה הרחק מאחור. נשות הצוות בגני הילדים בהם מתחנכים ילדים אריתריאים העידו, כי רובם המכריע של ילדי מבקשי המקלט אשר למדו במסגרות גן מעורבות נמצאו מוכנים לעלות לכתה א'. השהות בגן לצדם של ילדים אזרחי ישראל, הלימוד המשותף עמם, המשחק בצוותא והקניית ערכי לימוד והתנהגות לקבוצה כולה כמקשה אחת, מזניקים את ילדי מבקשי המקלט קדימה, מצמצמים את הפערים השפתיים וההתפתחותיים, תורמים לרכישתה של השפה העברית והטמעתה ומפצים על החסכים בשנות חייהם הראשונות.

47. לעומתם, רק מיעוט מבוטל מקרב הילדים אשר התחנכו בגני ילדים נפרדים נמצאו מתאימים לעלות לכתה א'. ללא מפגש עם ילדים אשר אינם סובלים מחסכים סביבתיים הם התקשו ברכישת מיומנויות השפה והלמידה הדרושות.

הטיעון המשפטי

א. הזכות החוקתית לחינוך

48. הזכות לחינוך הוכרה זה מכבר כזכות יסוד בשיטת המשפט בישראל, זכות השזורה כמרכיב מרכזי בתשתית הערכית של השיטה החוקתית בישראל (בג"ץ 5373/08 **אבו לבדה נ' שרת החינוך** (פורסם בנבו, 6.2.2011), **להלן: "עניין אבו לבדה"**). בשורת פסקי דין עיגן בית משפט זה את מעמדה של הזכות לחינוך כזכות חוקתית, וקבע כי חינוך הוא הגורם המשמעותי ביותר בעיצוב דמותו, אישיותו וגורלו של הפרט, החיוני למימוש יכולותיו וכישרונותיו במסגרת האוטונומיה האישית הנתונה לו (בג"ץ 7426/08 **טבקה משפט וצדק לעולי אתיופיה נ' שרת החינוך** (פורסם בנבו, 31.8.2010) (להלן: **"עניין טבקה"**); בג"ץ 3752/10 **רובינשטיין נ' הכנסת** (פורסם בנבו, 17.9.2014); עניין אבו לבדה; בג"ץ 4805/07 **המרכז לפלורליזם יהודי נ' משרד החינוך** (פורסם בנבו, 27.7.2008); בג"ץ 1554/95 **עמותת "שוחרי גיל" נ' שר החינוך התרבות והספורט** (פורסם בנבו, 11.7.1996)).

49. הזכות לחינוך מעוגנת אף במסמכים בינלאומיים מכוננים, ובהם **ההכרזה האוניברסלית בדבר זכויות אדם** (סעיף 26 להכרזה), ובאמנות בינלאומיות, שישראל חתמה עליהן ואשררה אותן. כך, בין היתר, האמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות, 1966, אשר סעיף 13 בה קובע, כי חינוך יסודי יהיה חובה וזמין חינם לכל, וכי חינוך תיכון יהיה נחלת הכלל ונגיש לכל בכל אמצעי מתאים. ור' גם **סעיפים 28 ו-29 לאמנת בדבר זכויות הילד, 1989**.

50. הזכות לחינוך וחובת הרשויות לספקו חלות על כל ילדה וילד בישראל, ללא קשר למוצאם, צבע עורם או מעמדם במדינה. כך קובע **חוזר מנכ"ל משרד החינוך תש"ס/10א (1 יוני 2000) "החלת חוק חינוך חובה גם על ילדי עובדים זרים בישראל"**:

"חוק לימוד חובה חל על כל ילד הגר בישראל, ללא קשר למעמדו במרשם האוכלוסין במשרד הפנים. הוראה זו חלה גם על ילדי עובדים זרים בגיל חינוך חובה השוהים

Orfield and Chugmei Lee, [Why Segregation Matters: Poverty and Educational Inequality](#) (2005);

וכן ראו תמי הראל בן-שחר, השוואה כלפי מטה בחינוך, עיוני משפט מ' 117, בעמוד 145-146

בישראל, ללא קשר למעמד הפורמאלי של הוריהם. משרד החינוך, הרשויות המקומיות ומנהלי בתי הספר יעניקו לתלמידים אלה את מלוא חינוכם על פי צורכיהם..."

העתק חוזר מנכ"ל תש"ס/10(א) מיום 1.6.2000 מצורף ומסומן נספח ע/13.

51. החובה והאחריות להקנות חינוך חובה לכלל הילדים בישראל מוטלת על המדינה ועל הרשות המקומית שבה הם מתגוררים. סעיף 7(ב) לחוק לימוד חובה קובע, כי החובה ל"קיום מוסדות חינוך רשמיים למתן חינוך חובה חינוך לפי חוק זה לילדים ולנערים הגרים בתחום שיפוטה של רשות חינוך מקומית מסוימת, יהא מוטל על המדינה ועל אותה רשות חינוך מקומית".

52. על מנת לממש את הזכות לחינוך, ולעמוד בחובה לספק חינוך חינוך חינוך לילדים בגילאי 3-18, על המדינה והרשות המקומית להעמיד מוסדות חינוך רשמיים לכלל התלמידים (סעיף 7(ב) לחוק לימוד חובה). הרישום למוסדות חינוך נעשה בהתאם לתקנות הרישום.

53. בהתאם לסעיפים 15 ו-19 לתקנות הרישום, מסגרת גן הילדים אליו יירשם ילד תיקבע בהתאם לסוג החינוך אותו מבקשים להקנות לו הוריו (חינוך ממלכתי או ממלכתי דתי). במידת האפשר, על הרשות להקנות עדיפות ברישום לגן ילדים הסמוך למקום מגורי התלמיד; ואילו בהתאם לסעיף 7 לתקנות הרישום, רישום לבתי ספר יסודיים יתבצע בהתאם לאזורי רישום. השיקול המרכזי ברישום תלמיד לבית ספר היא קרבת מוסד החינוך לביתו.

54. אף שהחוק והתקנות מטילים את האחריות לרישום תלמידים על הרשות המקומית שאליה הם משתייכים, כאשר הרשות המקומית נכשלת במילוי חובותיה החוקיות, מתיר סעיף 3א לחוק לימוד חובה לשר החינוך להיכנס בנעליה. סעיף זה קובע:

"(א) לא התחילה רשות חינוך מקומית מסוימת לערוך רישום לפי חוק זה והתקנות שהותקנו על פיו, תוך עשרה ימים מהמועד שנקבע לכך, או שהיה לשר יסוד להניח שאין בדעתה או ביכולתה לערוך רישום כאמור - רשאי השר לצוות, בצו שיפורסם בדרך הנראית לו, שאותה רשות חינוך מקומית לא תערוך עוד רישום כאמור, והרישום ייערך על ידי מי שהשר יקבע, ובמועד שהשר יקבע.

(ב) היה לשר יסוד להניח שרישום או רישום מחדש, שנערך על ידי רשות חינוך מקומית מסוימת, נערך שלא בהתאם לחוק זה ולתקנות שהותקנו על פיו - רשאי השר, בצו שיובא לידיעת הנוגעים בדבר בדרך הנראית לו, לבטל אותו רישום, ולצוות שהרישום ייערך מחדש -

(1) על ידי רשות החינוך המקומית - במועד שהשר יקבע, או

(2) על ידי מי שהשר יקבע - במועד שהשר יקבע.

(ג) ניתן צו לפי סעיף זה לגבי רישום מסוים - חייב כל מי שחובת אותו רישום חלה עליו לפי סעיף 3, למלא אותה חובה במועד ובאופן שהשר קבע לעריכת הרישום".

55. מהאמור לעיל עולה, אם כן, כי המחוקק לא התיר מצב של ואקום. משכשלה הרשות המקומית, עיריית פתח תקוה במקרה זה, מלעמוד בחובותיה החוקיות לרישום התלמידים המתגוררים בעיר למערכת החינוך בה, על משרד החינוך לתפוס את מקומה ולדאוג לביצוע הרישום.

ב. הזכות לשוויון והאיסור על הפליה על רקע מוצא

56. הזכות לשוויון טבועה בזכות לחינוך, וחיונית למימושה על שלל היבטיה. עקרון השוויון בחינוך מטיל חובה על הרשויות המוסמכות לספק חינוך שוויוני לכל ילד בישראל. בפסקי דין רבים עמד

בית המשפט העליון על חשיבותו של השוויון בחינוך בכלל ושוויון ההזדמנויות בחינוך בפרט. כך, למשל, בעניין **טבקה** :

"עקרון השוויון טבוע ושזור בזכות לחינוך, ובחובה המוטלת על הרשויות המוסמכות לספק חינוך שוויוני לכל ילד בישראל. בלעדי יסוד השוויון בחינוך, לא ניתן לממש את הזכות לחינוך על כל צדדיה והיבטיה. בלא שוויון הזדמנויות אמיתי בחינוך, נפגעת זכותו של אדם לפתח את הווייתו האישית באמצעות רכישת דעת וערכים, ונפגעת זכותו לשוויון הזדמנויות אמיתי בהמשך החיים בהגיעו לבגרות." (סעיף 19 לפסק הדין).

וכן :

"לעקרון השוויון משמעות מכרעת בהקשר למימוש הזכות לחינוך. בלא שוויון בחינוך לא יובטח מימושה של הזכות לחינוך. הפליה בחינוך משמעה העדפת קבוצה או פרט על פני אחרים המצויים במעמד שווה, ואי-מתן הזדמנות שווה לקבוצה או לפרט שקופחו לממש את פוטנציאל יכולותיהם וסיכוייה" (עניין **אבו לבדה**, פסקה 29 לפסק הדין).

57. דברים אלה מקבלים משנה תוקף כאשר מדובר בחינוך ממלכתי, שבין מטרותיו מונה המחוקק יצירת שוויון הזדמנויות וצדק חברתי (ר' סעיפים 8)2 ו-9) **לחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953**, (להלן: "**חוק חינוך ממלכתי**").

58. הזכות לחינוך ולשוויון בחינוך משיקה במישרין לזכות החוקתית לכבוד האדם, המעוגנת **בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו**. הפליה ככלל, וביטוייה במערכת החינוך בפרט, יוצרת תחושת קיפוח ונחיתות, הפוגעת בכבוד הילד כאדם. כבר נפסק, כי הפגיעה בשוויון בחינוך היא פגיעה בזכות חוקתית לכבוד האדם (ר' עניין **אבו לבדה**; עניין **טבקה**).

59. הזכות האוניברסאלית לשוויון בחינוך מעוגנת גם בסעיף 3 **לחוק זכויות התלמיד, התשס"א-2000** (להלן: "**חוק זכויות התלמיד**"), אשר קובע ש"כל ילד ונער במדינת ישראל זכאי לחינוך בהתאם להוראות כל דין", וזאת ללא הבחנה על רקע לאום, מעמד או מוצא. סעיף 5 לחוק קובע איסור הפליה על רקע מוצא :

(א) רשות חינוך מקומית, מוסד חינוך או אדם הפועל מטעמים, לא יפלו תלמיד מטעמים עדתיים, מטעמים של ארץ מוצא מטעמים של רקע חברתי-כלכלי, מטעמים של נטייה מינית או זהות מגדרית, או מטעמים של השקפה פוליטית, בין של הילד ובין של הוריו, בכל אחד מאלה :

- (1) רישום תלמיד, קבלתו או הרחקתו ממוסד חינוך ;
- (2) קביעת תכניות לימודים ומסלולי קידום נפרדים באותו מוסד חינוך ;
- (3) קיום כיתות נפרדות באותו מוסד חינוך ;
- (4) זכויות וחובות תלמידים לרבות כללי המשמעת והפעלתם.

60. איסור על אפליה בחינוך נקוב אף בחוק **איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000**. החוק אוסר על מי שעיסוקו בהספקת מוצר או שירות ציבורי להפלות מחמת גזע, דת, לאום, ארץ מוצא ועוד. סעיף 2 לחוק כולל "חינוך" בהגדרת שירות ציבורי.

61. אף אמנת האו"ם בדבר זכויות הילד, 1989, אשר ישראל צד לה, אוסרת על אפליה בחינוך על רקע מוצא ומעמד. סעיף 2 לאמנה קובע כי :

"המדינות החברות יכבדו ויבטיחו את הזכויות המפורטות באמנה זו לכל ילד שבתחום שיפוטן, **ללא הפליה משום סוג שהוא, ללא קשר עם גזע, צבע, מין, שפה, דת, השקפה פוליטית או אחרת, מוצא לאומי, אתני, או חברתי, רכוש, נכות, לידה או מעמד אחר, בין אם של הילד ובין אם של הוריו או אפוטרופסו החוקי**" (הדגשים אינם במקור).

62. רובם המכריע של העותרים, כאמור, הם ילדיהם של מבקשי מקלט בישראל, יוצאי מדינות אפריקה, השוהים כאן מכוח עקרונות האמנה בדבר מעמדם של פליטים. אמנה זו מקבעת אף היא איסור אפליה מטעמי גזע ומוצא, ומעגנת את הזכות לחינוך כאשר במדינה הקולטת קיים חינוך חובה (סעיף 22 לאמנה).

63. זכותם של ילדי מבקשי מקלט לחינוך הוכרעה בפסיקה זה מכבר. שורת פסקי דין מקבעת את זכותם של ילדים אלה לחינוך ולשוויון בחינוך, בין היתר בהליכי הרישום למוסדות החינוך (ר' למשל עת"מ (בי"ש) 29883-07-11 **אטוש מאג'ד מאנג'אן נ' עיריית אילת** (פורסם בנבו, 2.8.2012) (להלן: "עניין אטוש"); עת"מ (באר שבע) 25757/06/15 **טספרגש נ' עיריית קרית מלאכי** (פורסם בנבו 12.7.15) (להלן: "עניין טספרגש").

ג. שינוי ילדי מבקשי מקלט במוסדות חינוך נפרדים: "נפרד אינו שווה"

64. כאמור בחלק העובדתי לעתירה, משנאלצה עיריית פתח תקוה לשלב ילדי מבקשי מקלט בגני הילדים בתחומה היא פתחה עבורם גנים נפרדים. הליך הרישום הנפרד והחלקי שהיא מבצעת עתה, המתבצע באיחור ניכר ורק בעקבות פניות ב"כ העותרים, מעיד אף הוא על כוונת העירייה לשמר את ההפרדה בין אוכלוסיות התלמידים, כפי שאכן התבצע בפועל גם בקרב התלמידים שטרחה העירייה לרשום לשנת הלימודים תשפ"א, ואשר שובצו בגנים נפרדים.

65. אלא שנפרד אינו שווה. מתן חינוך נפרד לאוכלוסיות שונות מטעמים שאינם ענייניים, כמו מוצא וצבע עור, כרוך בהשפלת התלמידים ובני משפחותיהם, ומהווה פגיעה בשוויון ואפליה פסולה.

66. הטענה לפיה ניתן לקיים "הפרדה שוויונית" או מדיניות של "נפרד ושווה" נדחתה זה מכבר על ידי בתי המשפט. גוף פסיקה רחב קובע כי מדיניות של הפרדה, בחינוך ובתחומים אחרים, טומנת בחובה הפליה והשפלה כלפי חברי הקבוצה הנפגעת – פסיקה הנשענת על פסק הדין הידוע בעניין brown v. Board of education (1954), אשר אסר על הפרדה גזעית בבתי ספר גם במקום שהתנאים לכאורה שוויוניים. כך פסק בג"ץ בהתייחסו לפרשת בראון בעניין **אליס מילר** :

"... לא כך הדבר בסוגים מסוימים של הפליה לרעה על רקע קבוצתי, ובתוכם הפליה מחמת מין, כמו גם הפליה מחמת גזע. **ביסודה של הפליה כזו עומד ייחוס מעמד נחות למופלה, מעמד שהוא פועל יוצא ממהותו הנחותה כביכול. בכך טמונה, כמובן, השפלה עמוקה לקורבן הפליה.** כך, למשל, בפסק הדין המפורסם של בית המשפט העליון האמריקני בפרשת brown v. Board of education (1954) נדחתה הגישה שהייתה מקובלת עד אז בדבר מתן חינוך נפרד אך שווה (separate but equal) לעניין השפעת החינוך הנפרד כתב נשיא בית המשפט, השופט וורן...את הדברים הבאים :
"To separate them from others of similar age and qualifications solely because of their race generates a feeling of inferiority. As to their status in the community that may affect their hearts and minds in a way unlikely ever to be undone"

.....

סגירת מקצוע או תפקיד בפני אדם מחמת מינו, גזעו או כיוצא באלה, משדרת מסר כי הקבוצה שעמה הוא נמנה היא נחותה, ובכך נוצרת לבנות הקבוצה ולבניה תדמית נמוכה. כך מתהווה מעגל קסמים המנציח את ההפליה. התדמית הנמוכה, שיסודה בשונות הביולוגית או הגזעית, גורמת להפליה, וההפליה מאששת את הסטריאוטיפים המשפילים בדבר נחיתות המופלה. על-כן, **היסוד המרכזי בהפליה מחמת מין, גזע או הפליה דומה הוא השפלת הקורבן** (בג"ץ 4514/94 מילר נ' שר הביטחון (פורסם בנבו, 8.11.1995), הדגשים אינם במקור).

67. מדיניות של "נפרד אך שווה", כאמור, היא מדיניות בלתי שוויונית במהותה. **בפרשת עמנואל** (בג"ץ 1067/08 **עמותת "נוער כהלכה" נ' משרד החינוך** (פורסם בנבו, 6.8.2009) (להלן: "**פרשת עמנואל**")), אשר עסקה בהפלייתן של בנות מזרחיות חרדיות והפרדתן מתלמידות אשכנזיות, קבע בית המשפט כי מדיניות של "הפרדה שוויונית" לא תוכל לחפות על אפליה פסולה במקום בו היא מתקיימת, ואילו בפרשת קעדאן נקבע, כי:

"מדיניות של 'נפרד אבל שווה' (separate but equal) הינה מעצם טבעה בלתי שווה ("inherently unequal"). ביסוד גישה זו מונחת התפיסה כי הפרדה משדרת עלבון כלפי קבוצת מיעוט המוצאת מן הכלל, מחדדת את השוני בינה לבין האחרים, ומקבעת תחושות של נחיתות חברתית" (בג"ץ 6698/95 **קעדאן נ' מנהל מקרקעי ישראל** (פורסם בנבו, 8.3.2000), עמ' 279).

68. בעניין **טבקה** דן בית המשפט בסירוב מוסדות מוכרים שאינם רשמיים לקיים מדיניות אינטגרטיבית, ולקלוט תלמידים יוצאי אתיופיה. בית המשפט קבע, כי מדובר במדיניות מפלה הפוגעת בזכות לשוויון בחינוך:

"הנסיבות העובדתיות כפי שנפרשו לפנינו מצביעות בבירור על הפרה עמוקה של הזכות לשוויון בחינוך על ידי מוסדות חינוך מוכרים שאינם רשמיים. עליות הסירוב לקלוט את התלמידים אינן מתיישבות בכל דרך עם החלת זכות היסוד לשוויון בחינוך ומהוות הפליה על רקע מוצא והשתייכות עדתית. **זוהי הפליה פסולה, שאינה יכולה להתקיים במערכת חינוך מדינתית הבנויה על אדני שוויון הזדמנויות מלא לכל תלמיד. היא מעבירה מסר משפיל ומעליב של נחיתות חברתית שאין לקבל.** ככל שנדרשים מוסדות החינוך לסוגיהם להשקיע בהכשרתם של ילדים עולים כדי להבטיח את שוויון ההזדמנויות שהם זכאים לו בדרך של גישור על פערי ההשכלה והלימוד הקיימים, ואף לצורך השלמת הפערים בתחומי הדת ולימודי הקודש, הם נדרשים לעשות כן בשוויוניות אלה עם אלה; טענת ההתבדלות מחובת הנשיאה המשותפת בנטל הליך הקליטה אינה יכולה להתקבל, והנימוקים שניתנו לכך, כביכול, במישור אי-ההתאמה המיגזרית של התלמידים לחינוך הייחודי המתקיים במוסדות המתבדלים, אינם קבילים ואינם משכנעים. **קליטתם והקניית ערכי לימוד ותרבות לילדים העולים, לא רק שלא תפגענה בייחודיות החינוך במוסדות הלא-רשמיים, אלא תהווה נדבך חשוב בתרומה של מוסדות אלה לחינוך דור צעיר על רבדיו השונים.**"

69. גם האיסור על רישום נפרד וסגרגטיבי של ילדי מבקשי מקלט כבר נדון והוכרע בפסיקה. לעניין זה יפים דברי בית המשפט המחוזי בעניין **אטוש**:

"מתן לגיטימציה להסדר של הפרדה בחינוך, על יסוד מדינת המוצא של הילדים ומעמדם המשפטי, הינה חסרת תקדים בעולם המערבי ולא ניתן ליתן לה יד. הילדים לא חטאו במאום בהגעתם ארצה."

70. סוגיית הרישום האינטגרטיבי של ילדי מבקשי מקלט והחובה לקיימה עלתה שוב לאחר סירובה של עיריית נתניה לקיים מסגרת גנים מעורבת לילדים אלה עם ילדים אזרחי ישראל (עת"מ 45438-01-19 **אירסלם נ' עיריית נתניה**). בפסק הדין, שניתן בהסכמת הצדדים, הורה בית המשפט הנכבד לערוך רישום הטרוגני לגני הילדים ללא הפליה, כפי שאכן נעשה כיום בפועל.

העתק העתירה ופסק הדין מצורפים ומסומנים נספח ע/14.

71. על אף ניסיונותיהם הנחושים של המשיבים 1 ו-2 להציב עובדות בשטח, המציאות מלמדת כי גם לאחר פתיחת שנת הלימודים ניתן לפרק גנים נפרדים תוך מתן מענה משלב לתלמידיהם. במקביל להליכים שתוארו לעיל אשר נוהלו בקיץ אשתקד בבית משפט נכבד זה, התגלה בתחילת ספטמבר 2019 כי עיריית קריית גת שיבצה ילדים יוצאי אתיופיה בגן ילדים נפרד, שבו למדו רק יוצאי אתיופיה. חשיפת המקרה, והזעקה שקמה בעקבותיו, הביאו לכך שבמהירות שיא נערך כשלושה שבועות לאחר פתיחת שנת הלימודים רישום מחדש. גן הילדים נסגר, ותלמידיו שולבו בגנים מעורבים. בעקבות חשיפת הפרשה אמר שר החינוך דאז, רפי פרץ, לכלי התקשורת כי –

”הפרדה על רקע עדתי היא לא דרכנו, היא בלתי מוסרית, ואנו מתנגדים לה בתוקף. המשרד לא יאפשר למציאות של אפליה כזו להתחולל... מדיניות המשרד היא שילוב אוכלוסיית יוצאי אתיופיה עם כלל התלמידים – בכל מסגרות החינוך – ונעמוד על כך ששום רשות מקומית לא תפלה אף ילד”

העתק הכתבה מצורף ומסומן נספח ע/15.

72. בעקבות מקרה זה פירסם ביום 12.12.2019 הממונה למניעת גזענות במערכת החינוך את הנחיותיו לרישום ושיבוץ ילדים יוצאי אתיופיה במערכת החינוך לקראת הרישום לשנת הלימודים תשפ”א, כדלקמן:

”מדיניות משרד החינוך היא להעניק לכלל תלמידי ישראל מעטפת חינוכית שתיצור הזדמנות שווה לכולם. לפיכך, בעת שיבוץ התלמידים, על הרשויות לפעול ליצירת תמהיל מעורב של תלמידים, בדגש על יצירת אינטגרציה ושילוב תלמידים יוצאי אתיופיה באופן הטרוגני עם כלל התלמידים”.

העתק ההנחיה מצורף ומסומן נספח ע/16.

73. הנחיה חד משמעית זו בדבר החובה ליצירת אינטגרציה ושוויון בחינוך יפה גם לענייננו, ואינה ייחודית לאוכלוסייה מסוימת.

74. הפרדת ילדי מבקשי מקלט במסגרות החינוך, וקיומן של מסגרות נפרדות לילדים שחורים ולבנים, ליהודים ולמי שאינם, לאזרחי ישראל ולזרים, אינה רק מפלה ומשפילה. כפי שכבר נטען כאן, יש לה השלכות חברתיות וחינוכיות קשות ופוגעניות. סגרגציה חינוכית וחברתית מייצרת דעות קדומות, פחד וחרדה, ומונעת מילדי מבקשי המקלט להשתלב בסביבתם. הפגיעה החברתית מצטרפת לפגיעה אנושה במימוש הפוטנציאל הלימודי והחינוכי של הילדים ובצמצום הפערים המאפיינים את ראשית חייהם, ומחבלת במוכנותם לכיתה א'. בין היתר, הפרדתם של ילדי מבקשי מקלט מהאוכלוסייה המקומית בגני הילדים פוגעת ביכולתם לרכוש את השפה העברית ולהתקדם בה. שליטה בשפה חיונית לקראת המעבר לבית הספר, התמודדות עם דרישותיו והצלחה בו.

ד. **ההשלכות: פגיעה התפתחותית, תיוג והשפלה**

75. ילדי מבקשי המקלט, כאמור, נכנסים לגני הילדים בחינוך החובה עם חסכים התפתחותיים, שפתיים ורגשיים גדולים. למרות זאת, בגנים אינטגרטיביים הם מצליחים להשתלב היטב, לפחות על החסכים ולהתפתח כשאר בני גילם. הילדים מפנימים את חוקי הגן ואת כלליו ונשמעים לגננות

ולצוות. הליכי הלמידה שלהם מתבססים, בין היתר, על חיקוי בני גילם אזרחי ישראל. מודל למידה זה אינו קיים בגנים הסגרגטיביים, אשר מתקשים אף בהנחלת השפה העברית לתלמידים. בכך מתקבע העיכוב ההתפתחותי, הלשוני והחברתי, ודרכם לחינוך מיטיב ומיטיב נפגמת כבר בתחילתה.

76. להפרדת תלמידים מרקע חלש מתלמידים אחרים נלווה גם תיוג, המשפיע אף הוא במובהק על מימוש הפוטנציאל הלימודי שלהם. תלמידים מוחלשים נתפסים בעיני כלל המערכת כבעלי פוטנציאל לימודי מוגבל, אשר למעשה אין ציפייה לממשו, על כן הם מועדים לנשירה ממסגרות החינוך. בשל כך הוציא משרד החינוך בדצמבר 1994 את **חוזר מנכ"ל מיוחד ז' "מניעת נשירה – הגברת כוח ההתמדה והצלחה של תלמידים בבתי הספר"**, שהינו חוזר מנכ"ל מקיף המטפל בסוגיית הנשירה במערכת החינוך, ומסדיר בין היתר, את הרישום לבתי ספר במעברים (המעבר מבית ספר יסודי לחטיבת הביניים והמעבר מחטיבת הביניים לתיכון). בפתח חוזר המנכ"ל (עמ' 3-4) נכתב, בין היתר, כך:

"במערכת החינוך הנשירה שכיחה במיוחד אצל תלמידים המשתייכים לקבוצת אוכלוסייה הנחשבת חלשה (מבחינת ההישגים הלימודיים, אך גם בהתאם לנתוני רקע סוציו-אקונומיים). לא פעם מתקבלים תלמידים אלה מלכתחילה שלא מתוך רצון מלא של המוסד הקולט אלא מתוך הטלת ספק ביכולתם להתקדם באופן משמעותי. רבים מהם נחשבים למי שמקשים על קיום השגרה הארגונית-חינוכית ודורשים תשומת לב רבה לעצמם....

במקרים רבים הנשירה היא אך סיכום ותוצאה אחרונה של מערכת תפיסות המושרשת במוסד החינוכי ואצל תלמידים ביחס ליכולת ההשתלבות וההצלחה של תלמידים שונים... על בתי הספר, ועל כל גורמי החינוך השותפים להם, לפעול כ"מערכת מטפלת" ולא כ"מערכת ממיינת". **במיון ובסיווג של עצמם טמונה סכנה של תיוג שלילי של תלמידים בודדים או של קבוצת תלמידים. התיוג השלילי הופך להיות "נבואה המגשימה את עצמה"**, מחליש את הנכונות של תלמידים (ושל מורים) **"להתעקש" על קידום התלמידים הללו, גורם לניכור, ומגביר את תהליכים הנשירה. לכן, הקו המנחה את כל הפועלים למניעת נשירה חייב להיות טיפול בתלמיד ובקידומו, תוך מאמץ מתמיד ויצירתי לשילובו במסגרת החינוכית הכללית שהוא מתייחס אליה"** (הדגשים אינם במקור).

העתק העמודים הרלוונטיים בחוזר המנכ"ל מצורף ומסומן נספח ע/17.

77. כל אלה, מחייבים ביתר שאת את שילובם של ילדי מבקשי המקלט בגני ילדים מעורבים. החשש מנזקים חינוכיים, חברתיים וההתפתחותיים שייגרמו להם משילובם בגנים נפרדים אינו תיאורטי. כבר נכתב כאן, כי רובם של הילדים שזכו להתחנך במסגרות חינוך הטרוניות נמצאו מוכנים לעלות לבית הספר, לעומת מיעוט מתוך התלמידים שהתחנך בגנים ליוצאי אפריקה בלבד.

78. נסכם פרק זה ונאמר, כי הפרדת ילדי מבקשי מקלט מכלל התלמידים אזרחי ישראל, ושיבוצם במסגרות חינוך נפרדות, מהווים הפליה בוטה האסורה על פי דין; הפליה אשר טומנת בחובה השפלה אינהרנטית של התלמידים והוריהם, פוגעת ביכולתם להשתלב במערכת החינוך ובסביבה ומחבלת ביכולתם הלימודית. לכל אלה, השפעה עמוקה על עתידם כבגירים.

ה. חובת משרד החינוך להפעיל את סמכותו

79. סעיף 3א לחוק לימוד חובה מעניק כאמור לשר החינוך את הסמכות להיכנס בנעלי רשות שאינה מפעילה את סמכויות הרישום שניתנו לה בחוק. נהוג להבחין בין שני סוגי סמכויות המוטלות על

רשות מנהלית – סמכות חובה וסמכות רשות. סמכות חובה היא כזו שלא ניתן להפעיל לגביה שיקול דעת, בעוד סמכות רשות הינה סמכות שבשיקול דעת. ההבחנה בין סוגי הסמכות אינה דיכוטומית, ולמעשה קיים רצף במרחב שיקול הדעת הניתן לרשות בהפעלת הסמכות בהתאם לנסיבות ולדין המסמיך. עמדה על כך השופטת פרופ' דפנה ברק-ארז בספרה "משפט מינהלי":

"חרף השוני המושגי הברור בין סמכויות חובה לסמכויות רשות, במקרים רבים המרחק ביניהם מצטמצם או מיטשטש, עד כדי יצירת רצף של סמכויות הנבדלות זו מזו בהיקף שיקול הדעת הנלווה להן" (סעיף 6.15 עמ' 219-220).

80. במקום בו לרשות יש סמכות שבשיקול דעת מוטלת עליה החובה להפעילו. כאמור בדברי מ"מ הנשיא (כתוארו דאז) כב' השופט שמגר בבג"ץ ברגר, אשר עסק בהימנעות שר הפנים מהפעלת שעון קיץ:

"בעל הסמכות עלול להיחשב למי שחוטא לחובתו, אם הוא מותיר את הסמכות, שהוקנתה לו, כאבן שאין לה הופכין במובן זה, שאינו נותן דעתו עליה מטוב ועד רע, בין לחיוב ובין לשלילה, ואינו שוקל כלל, אם ואימתי יפעילנה (השווה: בג"צ 295/65 [2]). נטילת סמכות על-מנת לא להשתמש בה לעולם היא פסולה מעיקרה (השווה: בג"צ 10]292/65, בעמ' 644), והוא הדין באשר להזנחת התחום, אשר הקניית הסמכות נועדה לשרתו (בג"ץ 297/82 ברגר נ' שר הפנים, פ"ד לז (3), 29 (1983))."

לעצם החובה להפעלת שיקול הדעת ראו גם את פסק דינו של כב' השופט חשין בבג"ץ 2344/98 מכבי שירותי בריאות נ' שר האוצר, פ"ד נד (5), 729 (2000).

81. הפעלת שיקול הדעת כשלעצמה אינה מספקת. מתחייב, כי שיקול הדעת יעמוד באמות המידה הנדרשות מרשות מינהלית בכל מעשיה – שקילת שיקולים ענייניים, שוויון, סבירות ומידתיות (ר' דפנה ברק ארז, שם).

82. לעיתים עומדת בפני מקבל ההחלטה החלטה סבירה אחת, כך שסמכות שבשיקול דעת הופכת לסמכות חובה (בהקשר זה ראו למשל בג"ץ 3094/03 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד מז (5) (1993); בג"ץ 4267/93 אמיתי – אזרחים למען מינהל תקין נ' ראש ממשלת ישראל, פ"ד מז (5) (1993); רע"ב 6956/09 יונס נ' שירות בתי הסוהר (פורסם בנבו, 7.10.2010); עע"מ 1373/14 גואטה נ' עיריית תל אביב (פורסם בנבו, 16.6.2015); פרשת עמנואל).

83. גם במקום בו לא ניתן לקבוע שסמכות שבשיקול דעת הינה למעשה סמכות שבחובה, אופן הפעלת שיקול הדעת נתון לביקורת שיפוטית ומחויב כי יעמוד בכללים המחייבים את הרשות המינהלית, בהתייחס לתכליות הדין המנחה ונסיבות המקרה הקונקרטי. כך למשל נקבע בבג"ץ 2757/96 אלראי נ' שר הפנים, פ"ד נ (2) (1996):

"רשאי נותר רשאי. והרשות כרוכה תמיד בשיקול דעת... אולם, אפשר שבבחינת האפשרויות, על ידי הרשות המינהלית או על ידי בית המשפט, תוביל למסקנה כי אפשרויות שונות פסולות בשל טעם זה או אחר, כגון שיקולים זרים או סבירות".

84. משנודע לשר החינוך על הפרת הדין הגזענית והשיטתית שמפנים המשיבים 1 ו-2 כלפי אוכלוסיית מבקשי המקלט בעיר, ואשר חוזרת על עצמה שוב ושוב, היה עליו לעשות שימוש בסמכויותיו, להיכנס בנעלי הרשות ולדאוג לרישום התלמידים. המכתב היחיד ששלחה בנושא המשיבה 4,

בדרישה לרישום לאלתר של כלל התלמידים בעיר למסגרות החינוך (ר' סעיף 27 לעתירה), כמו גם פעילות מאחורי הקלעים שהתבצעה מול המשיבים 1 ו-2, אינה עומדת בדרישת הסבירות. על משרד החינוך היה לפעול באותה נחרצות בה פעל עת התגלה רישומם של ילדים ממוצא אתיופי לגן נפרד, ואשר הביא לסגירתו ולשיבוצם של הילדים במסגרות מעורבות.

סוף דבר

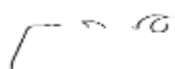
85. עיריית פתח תקוה בהובלת העומד בראשה מפרה שוב, ביודעין ובמכוון, את חובתה החוקית לרשום את כלל ילדי מבקשי המקלט וילדי זרים אחרים המתגוררים בתחומי העיר למוסדות החינוך בה במועד הרישום, ולשבצם במסגרות חינוך אינטגרטיביות. במקום זאת, הניחה העיריה למסמכי הרישום של העותרים להעלות אבק במשרדה מאז הסתיים מועד הרישום ללא שטרחה לבחון אותם, ולפנות להורי העותרים להשלמות והבהרות ככל שאלה נדרשו כלל. על כן, היא מושתקת עתה מלטעון בדבר היעדר מידע על התלמידים ומקום מגוריהם, כפי שניסתה לעשות בהליכים קודמים. לא טובת הילדים וזכויותיהם עמדו לנגד עיניה, אלא היענות למדיניות המונעת משיקולים זרים, גזענים ופסולים.

86. חובתו של משרד החינוך והעומד בראשו לדאוג לחינוכם של כלל הילדים בישראל, כמו גם סמכותו הטבועה, אינן מתירות לו לעמוד מנגד שעה שרשות מקומית מפרה את הדין ומסרבת לשבץ ילדים הנמנים על קבוצת אוכלוסיה קונקרטי במערכת החינוך בה, או מנהלת רישום חלקי למסגרות חינוך סגרגטיביות. כך בכלל, וכך בפרט כשמדובר באוכלוסייה מוחלשת, עליה נמנים העותרים.

87. התנהלותן המפלה והגזענית של רשויות אלה כלפי מאות ילדי מבקש מקלט לוקה בחוסר סבירות קשה, מפלה ובלתי נסבלת. זכותם של ילדים לחינוך ולשוויון בחינוך אינה תלויה בצבע עורם, במוצאם או במעמדם בישראל. חובת העירייה ומשרד החינוך לשבצם ולדאוג לקליטתם המוצלחת במוסדות חינוך הטרוגניים ובכיתות משולבות, ובכך להבטיח את התפתחותם התקינה, את מיצוי הפוטנציאל הלימודי הטמון בהם ואת עתידם כבגירים.

בשל כל אלה, מתבקש בית המשפט הנכבד לקיים דיון דחוף בעתירה, להורות כמבוקש בראשיתה, ולחייב את המשיבים בהוצאות משפט.

היום, 6.7.2020

טל חסין, עו"ד

הרן רייכמן, עו"ד

ב"כ העותרים